

MERLEVEDE, Daniel, psycho-pedoloog (Gelu-
veld 18 november 1911).

Hij deed zijn middelbare studie aan het college te Ieper en de katholieke normaalschool te Torhout. In 1930 behaalde hij zijn acte van onderwijzer. Daarna studeerde hij te Gent pedagogiek en lichamelijke opvoeding en promoveerde in 1935. Hij was leraar aan het atheneum te Diest van 1935 tot '38 en werd toen assistent van prof. J.F. Franssen aan de Rijksuniversiteit te Gent. In 1943 aanvaardde hij een benoeming tot directeur van de Dienst voor Beroepsoriëntering van Groot-Brussel. Na de oorlog was hij enkele jaren uitsluitend bezig voor de anti-repressiebeweging, tot hij in 1949 een psychopedagogische praktijk begon te Gent. Sinds 1965 is hij stafdocent van het Katholiek Vormingsinstituut voor maatschappelijk Werk te Gent en werkt hij als docent mee aan diverse vormingsopleidingen.

De jeugd- en studiejaren van Merlevede zijn duidelijk getekend door de evolutie van het Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond (AKVS) en de Dietse jeugdbeweging in de jaren dertig. Als scholier en normalist was hij lid en laatste voorzitter van de Ieperse studentengilde. De Toekomst hoort de Jeugd, tot die in 1930 opgeheven werd. Aan de normaalschool te Torhout, waar hij met

de schoolleiding herhaaldelijk in conflict kwam wegens zijn Vlaams-nationalistische actie, richtte hij samen met R. Callewaert naast de officiële Katholieke Vlaamsche Normalistenbond in 1928-'29 een bij het AKVS aangesloten geheime bond op met een eigen blad : *Ex Catacumbis*. In 1931 kwam hij via Leuvense AKVS-kringen in contact met priester R. de Smet en de Jong Nederlandsche Gemeenschap (JNG), waarvoor hij zich als overtuigd Groot-Nederlander - hij was ook lid van het Dietsch Studentenverbond en later van de Dietsche Bond - de volgende jaren actief inzette. De crisis in de JNG in 1934, die in 1935 tot de ontbinding ervan leidde, bracht Merlevede ertoe opnieuw steun te verlenen aan het AKVS, later Algemeen Katholiek Dietsch Studentenverbond (AKDS), waarmee hij steeds in contact gebleven was. Bij de verruiming tot Dietsch Jeugdverbond ging Merlevede een belangrijke rol spelen in de Dienst voor Vorming, die in 1938 opgericht was en die geleidelijk meer aan invloed won. Zijn eigen bijdrage lag vooral in het uitwerken van een vormingsmethodiek, waarin de volksdietsse bewustmaking centraal stond. Tijdens de Tweede Wereldoorlog onthield Merlevede zich van enige activiteit in de door de bezetter gecontroleerde jeugdbeweging. Hij legde toen contacten met een aantal Dietsche verzetslieden in Nederland, waaronder Jan Kist, die spoorloos verdween in het *England-Spiel*. Na de bevrijding bood hij, gegriefd door de mateloze repressie, hulp aan de getroffen Vlamingen. Hij was betrokken bij caritatieve verenigingen als *Hulp in Nood* en *De Samaritaan*, liet voor de slachtoffers bidprentjes drukken, op zijn verzoek opgesteld door de met hem bevriende jezuiten J. van Opdenbosch, D.A. Stracke en L. Reypens. Hij nam ook het initiatief tot de publikatie van het politiek-satirisch Vlaamsgezind blad *Rommelpot*, waarvan hij hoofdredacteur werd, en later van *Het Spoor* voor de Lage Landen, *Rommelpot's* meer ernstige dubbelganger. In *Het Spoor* (14 augustus 1948) lanceerde Merlevede de leus „Vlaanderen Eerst”, die hij als eenheidsslogan ook verdedigde op het Algemeen Vlaams Congres te Brussel in 1949 (17-18 december). Merlevede had samen met N. de Witte een belangrijk aandeel in de voorbereiding van het Initiatief Fransen (Memorandum aan de leiders van de Christelijke Volkspartij, op 10 mei 1949) en was actief in de Vlaamse Concentratiebeweging (1949). Ondertussen was hij ook betrokken bij de eerste naoorlogse Groot-Nederlandse initiatieven, die leidden tot de oprichting van het genootschap *De Nederlanden in Europa* - daarna opgegaan in het Algemeen Nederlands Verbond - en later bij de oprichting van de Vlaamse Volksbeweging (1956). De laatste jaren trad hij op en schreef hij artikelen ter hulding van Vlaamse figuren als R. de Smet, L. Dosfel, pater D.A. Stracke en prof. J.F. Fransen.

WERKEN: Artikelen onder diverse pseudoniemen in *De Blauwvoet*; *Gudrun*; *Volkssorde*; *Dietbrand*; *Rommelpot*; *Het Spoor voor de Lage Landen*; *De Vlaamse Linie*; *Ons Erfdeel*; *Ons Verbond*; *Ons Leven*; - verzorgde de uitgave (met inleiding) van D.A. Stracke, *Volksslaap en Ontwaken* (1951); - *Robrecht de Smet en de Jongnederlandse Gemeenschap*, in *Huldeboek Robrecht de Smet* (1967); - bijdrage in *Getuigenissen sprekend over Professor Emeritus Frans Fransen* (1970); - toespraak in *Inhuldiging Grafzerk Pater Stracke* (z.j.).

LITERATUUR: *Handelingen van het Algemeen Vlaams Congres* (1949); - H. Todts, *Hoop en wanhoop der Vlaams-*

gezinden, I (1961); - L. Vos, *Het A.K.V.S. in konflikt met de geestelijke overheid. Nationalisme en kultuurflamingantisme in de katolieke Vlaamse studentenbeweging 1919-1932* (onuitgegeven licenciaatsverhandeling Kath. Univ. Leuven, 1969); - R.C. Gitsberg, *Klasse 1930 en de Vlaamse Beweging*, in *Sparappels* (1970); - A. de Bruyne, *Rommelpot*, in *De kwade Jaren*, IV (1973).

LOUIS VOS